

1036 Budapest, Lajos u. 74-76.
Telefon: +36 1 363 8720
E-mail: kozpont@mavesz.hu
Honlap: www.mavesz.hu

Vegyipari vélemény az Európai Bizottság vegyi anyag stratégia javaslatáról (COM (2020) 66)

A javaslat a Bizottság kinyilvánított szándéka szerint lehetőséget kínál az éghajlatváltozással, a körforgásos gazdasággal, az innovációval, a kereskedelemmel és a digitálizáció előmozdításával foglalkozó európai és tagállami hatóságok számára, hogy szorosabban működjenek együtt a vegyiparral az európai Zöld Megállapodással kapcsolatos célkitűzések megvalósítása érdekében, felgyorsítsák a COVID-19 utáni zöld helyreállítást és az EU stratégiai értékláncainak megerősítését. **Iparágunk a javaslatban megfogalmazott célokkal egyetért, azok megvalósítása hozzájárulhat az EU-27 gazdasági fejlődéséhez, a COVID-19 utáni zöld helyreállításhoz és az EU stratégiai értékláncainak megerősítéséhez.**

Fontos és üdvözlendő, hogy a célok között kiemelten szerepel az innováció a biztonságos és fenntartható uniós vegyi anyagok gyártása érdekében, melyet a pályázati források növelésével élénkítenének. A vegyi anyagok gyártásának zöldítésére és digitalizálására szintén a források bővítésével reagálnak. Megerősítik az EU nyitott stratégiai autonómiáját – a stratégiai jelentőségű anyagok esetében a források diverzifikálásával csökkentenék a külső függőséget. Erősebb uniós jogi keretet alkotnának a környezeti és egészségügyi problémák kezelésére. A fogyasztók, a kiszolgáltatók csoportok és a munkavállalók védelmét megerősítik a legártalmasabb vegyi anyagokkal szemben. A jogi keretet egyszerűsítik és megszilárdítják; koherenciát hoznak létre az egyes szabályozásokban az egy anyag, egy értékelés elve mentén. Megerősítik a piacfelügyeleti struktúrákat, zéró tolerancia érvényesül a szabályok be nem tartásával szemben. Átfogó tudásbázist hoznak létre a vegyi anyagokról, biztosítják az adatok jobb hozzáférhetőségét az EU-n belül. Az EU a saját, magas szintű biztonsági és fenntarthatósági normáinak elfogadását szorgalmazza az EU- n kívül is, nemzetközi fórumokon és többoldalú szerződéseken keresztül.

Ezzel összefüggésben a javaslat stratégiai szinten számos kérdést is felvet:

- hiányzik belőle a definíció, mit értenek a fenntartható vegyi anyagok fogalmán, ezt az elfogadás utáni feladatként tüzték ki,
- szintén hiányzik és később meghatározandó a stratégiai fontosságú vegyi anyagok listája, amely egyértelmű célokat tudna kijelölni az egyre növekvő számú vegyi anyagok között,
- ezért, és a javaslat tartalmi elemei miatt a stratégia sokkal inkább tekinthető egyfajta cselekvési listának, mint az elérendő célok érdekében összehangolt intézkedések szövetének; az előirányzott szabályozási intézkedések számosságban és kidolgozottságban túlsúlyban vannak a technológiafejlesztést ösztönző intézkedésekkel szemben.

A stratégia kiemelt témája **az egészség és a környezet védelme a veszélyes vegyi anyagokkal szemben**, és a kapcsolódó javaslatok további szabályozásra. Az EU-ban már több, mint 10 éve létezik az egyik legátfogóbb szabályozási keret a vegyi anyagokról, amelyet a világ legfejlettebb tudásbázisa támogat. Ennek ellenére a stratégia kiterjedt listát tartalmaz az EU vegyi anyagokkal kapcsolatos jogszabályainak javasolt módosításairól. Ezek konkrét javaslatok, konkrét benyújtási határidőkkel, amelyek jelentős változásokat jelentenek a vegyi anyagok kezelésének alapvető szabályaiban, mint például a REACH és a CLP rendeletek, valamint egyéb előírások.

1. REACH rendelet megnyitása felülvizsgálatra:

A REACH rendelet egy rendkívül összetett dokumentum, ami sok más jogszabályhoz és azok előírásaihoz kapcsolódik. Úgy gondoljuk, hogy a rendelet felülvizsgálata során nem szükséges a teljes jogszabályi szöveget megnyitni revízióra, elegendő csupán azokat a részeket, amelyek kapcsán a Bizottság intézkedési javaslatokat fogalmazott meg.

2. Polimerek regisztrációja: A polimerek esetében a jelenlegi gyakorlat szerint nem szükséges regisztrációt végezni, az ehhez kapcsolódó vizsgálatokat nem szükséges elvégezni, vagyis, ha ez a gyakorlat bevezetésre kerülne, akkor– mivel a részletek nem ismertek – véleményünk szerint több megközelítés is előfordulhat:

- Anyagként közelítik meg a regisztrációt (pl. csak a monomer alapján történne a regisztráció). Ez viszonylag kevesebb adminisztrációs teherrel járna, bár az továbbra sem tisztázott, hogy ha nem a monomer jelenti a kockázatot, hanem az adalékok, akkor a jelenlegi SVHC anyagvizsgálaton túl – ami jelenleg is része a polimer vizsgálati gyakorlatnak – mire terjedne ki a regisztráció.
- Keverékként közelítik meg a regisztrációt, ebben figyelembe veszik a polimerhez hozzáadott adalékokat. Ebben az esetben termékenként (egyes vállalatunk esetében ez több mint 150 termék) történne a regisztráció, ami mind anyagi, mind adminisztratív oldalról aránytalanul nagy terhet jelentene annak ismeretében, hogy magukat az adalékokat a REACH rendelet alapján más eljárások keretében már önállóan vizsgálták, kockázatuk ismert, és regisztrációjuk megtörtént. Ezen felül, ha tartalmaz SVHC listán szereplő anyagot a termékünk, arról a felhasználókat haladéktalanul tájékoztatjuk, a jogszabályi előírásokkal összhangban.
- Összefoglalva a fentieket: a polimerek monomer összetevői mellett az esetlegesen jelenlévő adalékok már önmagukban részletes vizsgálat alapján kerülhetnek felhasználásra a polimer termékek gyártása során. Ezért véleményünk szerint nincs hozzáadott értéke annak, hogy egy termékbe történő behelyezést követően nagyobb kockázatot feltételezzünk az adalékról (mint amit önmagában jelentene), és ezért az adalékot a polimer termékben ismét meg kelljen vizsgálni. Ezért a javaslatunk az, hogy ha a polimer termék tartalmaz olyan anyagot amely nagyobb kockázatot jelent, mint a monomer polimerje (SVHC listán szereplő anyagok, REACH rendelet XIV, XVII mellékletében szereplő anyagok), akkor azokra 0.1 m/m% felett úgy tekintünk mint a kockázatos anyagokra önmagukban, vagyis a korlátozás azzal azonos legyen.

- 3. Regisztrációs dossziék minőségének javítása:** Jelenleg is folyamatos a kommunikáció az ipar és az ECHA között a regisztrációs dossziék minőségének javítása érdekében. Amennyiben változtatnának a jelenlegi „read-across” előírásokon vagy bővítenék a szükséges vizsgálatok listáját, azzal ismét egy óriási tesztelési hullámot indítanának el és a jelenleg működő konzorciumi struktúrát alapjaiban rendítenék meg. Legtöbb esetben a költséges állatkísérletek megelőzésének érdekében alkalmazta az ipar a „read-across-t” (a REACH szellemiségével összhangban), így ennek megváltoztatása rengeteg állat életébe, és EUR milliókba kerülne.

Már most lehet információkat hallani arról, hogy egyes ipari szereplők az EU-n kívülre tervezik áthelyezni azokat a gyártósoraikat, ahol árucikkek alapanyagait gyártják, hogy ezzel mentesüljenek a REACH egyre növekvő költségei alól. Ez azt is jelenti, hogy az EU-n belül munkahelyek szűnhetnek meg, és megvalósulhat az ún. investment leakage (beruházás szivárgás) jelensége, valamint az EU-s vegyipar diverzifikációjának csökkenése. Támogatjuk a REACH regisztrációs dossziék minőségének javítását, de szabályozott kereteken belül és olyan esetekben, ahol várható többlet információ megszerzése. Ezt az ECHA eddig is meg tudta határozni és megfelelően tudta koordinálni.

- 4. Ipari Kibocsátások Irányelv hatályának bővítése vegyi anyagok vonatkozásában:**

Az Ipari Kibocsátásokról szóló (IED) irányelv felülvizsgálata jelenleg zajlik. Úgy gondoljuk, hogy az irányelv hatálya bővítésének megalapozott információkon kell alapulnia, figyelembe véve költség-haszon elemzéseket is.

- 5. Adatok továbbítása a szállítói láncban:**

A körforgásos gazdaság célkitűzéseit figyelembe véve a termékekben található vegyi anyagokról a jövőben egyre több információt kell szolgáltatniuk a szállítói lánc résztvevőinek. Fontos hangsúlyozni, hogy ezek üzleti szempontból érzékeny, bizalmas adatok, és az információ megosztás csak akkor valósulhat meg, ha az információk megfelelő kezelése biztosított.

Összességében támogatjuk az EU vegyi anyagokra vonatkozó jogi keretének egyszerűsítését és konszolidálását, valamint az "egy anyag - egy értékelés" szabályt és az átláthatóságot a vegyi anyag-gazdálkodási intézkedések prioritásainak meghatározásakor, ezáltal javítva az európai hosszú távú beruházások kiszámíthatóságát. Rámutatunk azonban arra, hogy az EU-ban a vegyi anyagok szabályozására vonatkozó új javaslatok elfogadásuk után további jelentős, aránytalan terhet rónak a vegyiparra abban a helyzetben, amikor a vegyipart meg kell erősíteni, mint a zöld innovatív megoldások szolgáltatóját.

Üdvözljük a Bizottság támogatási szándékát a fejlett anyagok, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású vegyi és anyaggyártási folyamatok kutatásában és fejlesztésében nemcsak pénzügyi eszközökkel, hanem kutatási és innovációs programok indítása és azok végrehajtása révén. **A nagyobb méretekű befektetés a vegyipar innovációs kapacitásának növelésébe a biztonságos és fenntartható vegyi anyagok, valamint az új gyártási folyamatok és technológiák biztosítása érdekében elengedhetetlen a zöld és digitális átalakuláshoz, valamint a Zöld Megállapodás céljainak teljesítéséhez.**

Az egész stratégia nagyszámú javaslatot tartalmaz, és nem világos, hogy az egyes javaslatok hogyan viszonyulnak egymáshoz, hogyan járulnak hozzá az Európai Zöld Megállapodás céljainak eléréséhez és hogyan valósulnak meg. A stratégia nem veszi figyelembe a kapcsolódó geopolitikai kontextust, például a brexitet. Fontos számos új fogalmat meghatározni, mint például: „biztonságos és fenntartható tervezett vegyi anyagok felhasználása, a társadalom alapvető alkalmazásai, a stratégiai értékláncok” és még sok más. **Ezért kérjük ezeknek a fogalmaknak a világos meghatározását, támogatjuk továbbá az egyes javaslatok alapos elemzéseinek (hatásvizsgálati tanulmányainak) kidolgozását és azok egészének összekapcsolását.**

Hangsúlyozzuk a Bizottság magas szintű kerekasztal-beszélgetéseinek fontosságát az iparral, ideértve a kkv-kat, a tudomány és a civil társadalom képviselőit is, a stratégia célkitűzéseinek elérése érdekében az érintett érdekelt felekkel folytatott párbeszéd során. A kerekasztal-beszélgetéseknek elsősorban arra kell összpontosítaniuk, **hogyan lehet hatékonyabbá és eredményesebbé tenni a vegyi anyagokkal kapcsolatos jogszabályok működését, és hogyan lehet támogatni az innovatív, biztonságos és fenntartható vegyi anyagok és technológiák fejlesztését és bevezetését az ágazatok között.**

Rendkívül fontos lenne megerősíteni a Bizottság intézkedéseit az EU szabályozási sztendertjeinek nemzetközi elterjesztésében. A szabályozási környezet növekvő költségterhei hatására a termelők az EU-n kívülre helyezhetik át egyes gyártókapacitásaikat. Ez azt is jelenti, hogy az EU-n belül munkahelyek szűnhetnek meg, és megvalósulhat az ún. investment leakage (beruházás szivárgás) jelensége, valamint az európai vegyipar diverzifikációjának csökkenése. Ezért kiemelten fontos az intézkedések megfontolt bevezetése és a nemzetközi szabályozási gyakorlat összehangolása, mert ez biztosíthatná a technológia-kihelyezés gátját.

Budapest, 2020. 12. 08.